

Kommunebilde for Verdal kommune 2021

Et grunnlag for dialog mellom Verdal kommune og Statsforvalteren i Tröndelag

1 Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger *kommunestatistikken* og *kommunebildene*, sammen med *Statsforvalterens kommunebesøk*, viktige premisser for dialogen. *Kommunebildene* gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder.

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med *Statsforvalterens kommunebesøk* og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres et utvalg av faktabasert informasjon om den aktuelle kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen i kapittel 2. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens hovedbilde av den aktuelle kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også trafikklysvurderingene (som utdypes i kapittel 4), samt en liste med tema Statsforvalteren ønsker dialog om under *Statsforvalterens kommunebesøk*.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de temavise delkapitlene:

- **Fokusområder** – angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.
- **Sentrale nøkkeltall** – gjengir relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Med mindre annet er oppgitt er nøkkeltallene hentet fra SSB. Utfyllende statistikk for de ulike områdene finnes i Kommunestatistikken.
- **Statsforvalterens bilde av området** – gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

	Vesentlig informasjon for helhetsbildet
	Styrker og muligheter
	Svakheter, utfordringer og sårbarhet
	Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom
 Farge	Det benyttes trafikklys for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Trafikklysene gjengir vår vurdering med tanke på <u>kvalitet, sårbarhet og bærekraft</u> per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god . Sammen med trafikklyset gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

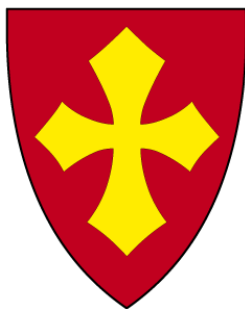
- **Sentrale tema** – tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i den sektorvise dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. *Det legges ikke opp til en omfattende dialog om de enkelte oppfølgingspunktene i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk.*

Innhold

1	Innledning.....	1
2	Kort om kommunen	3
2.1	Befolkning.....	4
2.2	Bo- og arbeidsmarked	4
3	Statsforvalterens hovedbilde av kommunen.....	5
	Sentrale tema og dialogpunkt	7
4	Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder.....	9
4.1	Kommunal planlegging	9
4.2	Kommunal økonomi	10
4.3	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	11
4.4	Folkehelse	12
4.5	Omsorgstjenestene	13
4.6	Kommunehelsetjenesten	14
4.7	Sosialtjenesten	15
4.8	Integrering og kvalifisering	16
4.9	Barnehage	17
4.10	Grunnskole	18
4.11	Barnevern	19
4.12	Klima og miljø.....	20
4.13	Landbruk.....	21
4.14	Reindrift	22

Kommunevåpenet (godkjent 1972) har et utbøyd og tilspisset gull kors mot en rød bakgrunn; motivet er hentet fra et antemensale fra cirka 1300. Kommuneblomst/-plante; Tindved. Navnet. Første ledd er et gammelt navn på Verdalselva, Ver, 'stille, rolig'.

2 Kort om kommunen

Verdal kommune¹ ligger øst for den indre del av Trondheimsfjorden. Verdal har form som en trekant med én side langs den 50 kilometer lange grenselinjen mot Sverige og motstående hjørne i den korte kyststripen mot fjorden. Kommunen grenser i sør til Levanger og Meråker, i nord til Steinkjer og Snåsa, og i nordvest til Inderøy. Kommunen har ikke hatt grenseendringer siden Feren ble avgitt til Meråker av hensyn til ungene som skulle ha skolegang. Siden 1998 har kommunesenteret Verdalsøra hatt bystatus.

Verdal har hatt en jevn befolkningsvekst siden andre verdenskrig, særlig stigende i 1970-årene. I tiårsperioden 1996–2006 økte kommunens folketall med 1,1 prosent, det samme som i fylket som helhet. I perioden 2010–2018 var veksten i folketallet 5,1 prosent, mot 8,7 prosent vekst i Trøndelag som helhet. Bosetningen ligger tett i lavlandet ved kysten, på østsiden av Leksdalsvatnet, i den brede Verdalen og de nedre delene av Inndalen og Helgådalen. Lenger inne i dalene ligger spredte bosetninger. Ved Verdalselvas utløp ligger tettstedet og administrasjonssenteret Verdalsøra (8 356 innbyggere i 2020).

På leiravsetningene ligger noen av de beste jordbruksarealene i Trøndelag, og Verdal er en av de største jordbrukskommunene i fylket, med korndyrking og storfe-, svine- og sauehold. Av skogarealene eier Verdalsbruket en betydelig del, og store deler er statsallmenning. Skogsavvirkningen var 33 293 kubikkmeter i 2018. Selv om Verdal er en betydelig jordbrukskommune, er den i dag først og fremst en industrikommune. Verdalsøra har en moderne havn som kan ta imot store, dyptgående skip. Ved havna ligger blant annet Aker Solutions Verdal, som produserer oljerigger og andre konstruksjoner til oljeindustrien. Verdal Industripark alene omfatter omkring 165 bedrifter med til sammen 3 100 ansatte (2014). Industrien omfatter ellers sagbruk, sementfabrikk, mølle, kornsilo og meieri. Verdals største turistattraksjon er Stiklestad med kirken fra 1100-tallet og Olavsstøtten fra 1805. Her ligger også Stiklestad nasjonale kultursenter og Stiklestad museum. Årlig arrangeres friluftsforestillingen Spelet om Heilag Olav til minne om Slaget på Stiklestad, under olsokfeiringen.

Verdal kommune

Visjon: Sterk fortid – stolt framtid

Ordfører: Pål Sverre Fikse (Sp)

Varaordfører: Anne Grete Lervik Valbekmo (Sp)

Politisk organisering: Formannskap og 2 hovedutvalg

Kommunestyret: 35 representanter: 18 Sp, 10 Ap, 3 H, 1 Frp, 1 MDG, 1 Rødt og 1 SV

Valgdeltakelse: 62,9 % (kommunestyrevalget i 2019)

Kommunedirektør: Geir Olav Jensen

Administrativ organisering: 3-nivåmodell

Kommunestruktur: Verdal kommunestyre vedtok å fortsatt være egen kommune 20.06.2016.

Interkommunalt samarbeid: Kommunen deltar i totalt 32 interkommunale ordninger, hvorav 6 ordninger der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret.

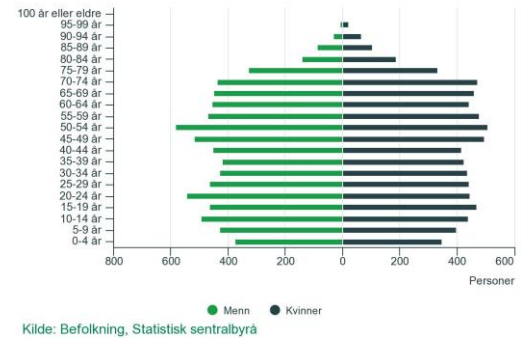
¹ Store Norske Leksikon

2.1 Befolkning

Ved inngangen til 2021 var det registrert 14 986 innbyggere i kommunen, en økning på 38 innbyggere siden årsskiftet 2019-2020. I økningen lå det et fødselsoverskudd på 16, en netto innvandring på 9 og en netto innenlandsk utflytting på 16. Kommunen hadde en samlet befolkningsnedgang på 10 i 2018, en økning på 15 i 2019 og en økning på 7 i 1. kvartal 2021. Ved valget i 2019 var 29 innbyggere i Sametingets valgmanntall.

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2021. SSB sin befolkningsframskriving fra 2020² viser en forventet folkemengde på 14 940 i 2030 og 14 929 i 2050. Forsørgerbrøken for eldre (antallet over 64 år relativt til antallet 20-64 år) var ved inngangen av 2020 på 0,37 og forventes å øke til 0,61 i 2050. Tilsvarende tall for landet er hhv. 0,30 og 0,51. Andelen innvandrerbefolkning i kommunen er 7,6 %³.

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

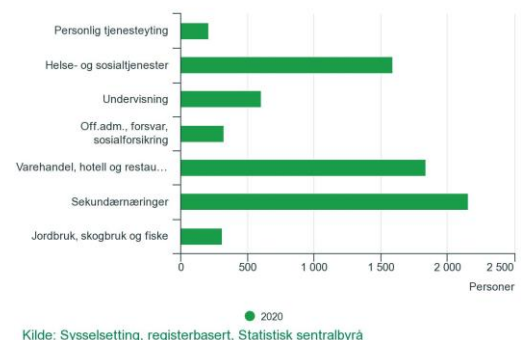

2.2 Bo- og arbeidsmarked

Verdal er i en felles BA-region sammen med Levanger og Frosta. I 2020 var det 6 411 sysselsatte personer (15-74 år) med arbeidssted i kommunen. Av disse var 4 346 bosatt i kommunen, 949 bosatt i Levanger, 447 i Steinkjer, 349 i Inderøy, 71 i Trondheim og 62 i Stjørdal. Av de 7 080 sysselsatte som var bosatt i kommunen, var det 1 352 som pendlet til Levanger, 528 til Steinkjer, 248 til Trondheim, 206 til Inderøy og 54 til Stjørdal. Arbeidsplassdekningen⁴ i kommunen var samme år på 90,5 %.

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med ved inngangen til 2021. Andelen sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak utgjør 72,0 % av de sysselsatte i kommunen (2019). Landsgjennomsnittet lå på 68,0 %. Av kommunens befolkning over 16 år er det 45,8 % (37,0 % i landet) som har fullført videregående skole, 3,2 % (3,0) som har fagskole, 19,4 % (24,3) som har 4-årig høyere utdanning og 3,9 % (10,3) som har høyere utdanning på mer enn 4 år.

Hva innbyggerne jobber med

Sentrale nøkkeltall	Verdal	Landet
Helt arbeidsledige i pst. av arbeidsstyrken per 30.04.21 (antall i parentes) ¹	3,2 (244)	4,0
Mottakere av uføretrygd i pst. av befolkningen 18-67 år per 31.03.21 (antall i parentes) ¹	14,7 (1 345)	10,5
Lønnstakere med legemeldt sykefravær i pst. av arbeidstakere i alt per 31.12.20 (antall i parentes)	7,3 (481)	6,6

1) Kilde NAV

² MMMM-alternativet (middels nasjonal fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og innvandring)

³ Innvandrere omfatter førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn og andregenerasjonsinnvandrere.

⁴ Sysselsatte som arbeider i kommunen som andel av sysselsatte som bor i kommunen.

3 Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt hovedbilde av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder i kapittel 4.

Statsforvalterens bilde av kommunen	
i	<ul style="list-style-type: none"> Arbeidet med revidering av kommuneplanens samfunns- og arealdel ble igangsatt med planprogram vedtatt 26.08.19. I henhold til planstrategien skal samfunnsdelen revideres i inneværende periode mens arealdelen er planlagt revidert 2021-2022, med oppstart høsten inneværende år. Kommunen deltar i prosjektet Innherredsbyen med fokus på felles areal- og transportstrategi for deltakerkommunene. Endring i demografi - forsørgerbrøken for eldre (antallet over 64 år relativt til antallet 20-64 år) var ved inngangen av 2020 på 0,37 og forventes å øke til 0,61 i 2050.
+	<ul style="list-style-type: none"> Verdal vurderes å ha god oversikt og kapasitet når det gjelder kommunal planlegging. Kommunen må fortsette med det gode arbeidet innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen viser til gode folkehelsestrategier i kommuneplanens samfunnsdel. God rekruttering av høgskoleutdannet helse og sosialfaglig personell og fagarbeidere. God kompetanse på digitalisering og velferdsteknologi og jobber målrettet med velferdsteknologi. Har styrket forebygging og helsefremmede arbeid i helsestasjon og skolehelsetjenesten. En stor andel fireåringer med innvandrerforeldre går i barnehagen og andelen bosatte flyktninger i introduksjonsprogrammet som går over i arbeid eller utdanning etter programmet er høy. Verdal kommune har god pedagogdekning i barnehagene og kommunen er en aktiv bidragsyter i regional kompetanseutvikling. Grunnskolepoeng har hatt en positiv økning siste året.
!	<ul style="list-style-type: none"> Svak på flere økonomiske nøkkeltall, en betydelig økning i lånegjeld og betydelige investeringer i planperioden (ny barnehage, skole og bo- og behandlingssenter). Folkehelseutfordringene er knyttet til unge arbeidsledige, uføretrygdete og ulike helseutfordringer. Av totalt 14 fastlegehjemler er det få med ledig listeplasser, og det er ingen ledige listeplasser hos kvinnelige leger. Statsforvalteren er bekymret over hvorvidt sosiale tjenester er tilstrekkelig tilgjengelige og om det gis forsvarlige tjenester i forvaltningen av sosialtjenesteloven. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, ligger tydelig over landssnittet. Det er 6 ganger så mange assistenttimer enn pedagogtimer i vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen har i de tre siste årene hatt svakere resultater i nasjonale prøver på 8. trinn enn på nasjonalt nivå, dette gjelder også for 5. trinn på lesing og regning for to av tre år. • Kommunen har hatt en stabil barnevernstjeneste, med lav turn-over, og ingen tilsyn som har vurdert eller avdekket lovbrudd., men en betydelig økning i bekymringsmeldinger, voldssaker og akuttsaker, samt sykefravær utfordrer tjenestens kapasitet til å opprettholde forsvarlige tjenester. • Det er behov for revisjon av klima- og energiplan, og klimatilpasning bør inngå som tema her om ikke egen plan lages. • Det ble i 2019 gjennomført forvaltningskontroll i Verdal kommune. Kontrollen viste mangler ved kommunens forvaltning. Det var også mangelfull oppfølging under lukking av kontroll.
	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil gi kommunen et strategisk verktøy for å prioritere langsiktig også med tanke på fremtidige demografiutfordringer. • Det er viktig at kommunen følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser nøye for å kunne iverksette nødvendige tiltak i tide, og således opprettholde ønsket handlingsrom og bærekraft. • Godt samarbeid med nabokommuner og eksterne aktører gjennom planlagt etablering av beredskapsforum for industribedrifter vil bidra til økt kjennskap til kommunen, risikoer og sårbarheter samt håndtering av disse. • Det knytter seg risiko for knapphet på helsepersonell i fremtiden og mange helsefagarbeidere og sykepleiere er over 55 år. Kommunen får en stor økning av demente. • Økende krav til spesialisering i helsetjenestene gir større behov for fagpersonell med spesialisert og tverrfaglig kompetanse. • I forberedelse av barnevernreformen/oppvekstreformen, er det nødvendig å planlegge hvordan man skal lykkes best mulig med det helhetlige forebyggende arbeidet, samt sikre tilstrekkelig bred tiltaksvifte i barneverntjenesten. Videre må kommunen planlegge for hvordan tjenesten skal møte de foreslåtte kravene til kompetanse, gjeldende fra 2031. • Vi nå er inne i FNs tiår for naturrestaurering, kommunen bør se etter områder som bør restaureres og tilbakeføres mot naturtilstand. • Det er viktig at kommunen sikrer en kvalitetsmessig god forvaltning på landbruksområdet. I en kommune med så stor produksjon både på jord og skog, er det naturlig at kommunen setter fokus på klimatiltak. Forholdsvis nye skogbruksplaner gir mulighet for god aktivitet. • En ny arealdel med forutsigbare rammer for reindriften må på plass før kommunen kan ivareta reindriften på en god måte. Reindriften må gis medvirkning i planarbeidet.
Statsforvalterens vurdering av enkeltområder	
<p>3 Rød</p>	<p>Området sosialtjenesten, integrering og kvalifisering og landbruk anses som svake med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det kan være indikasjoner på betydelige avvik eller høy risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapittel 4.</p>

<p>8 Gul.</p>	<p>Områdene kommunal økonomi, folkehelse, omsorgstjenestene, barnehage, grunnskole, barnevern, klima og miljø og reindrift anses som middels med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det kan være indikasjoner på mindre avvik eller middels risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.</p>
<p>3 Grønn</p>	<p>Områdene kommunal planlegging, samfunnssikkerhet og beredskap og kommunehelsetjenesten og anses som gode med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det er ikke indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.</p>
<p>Sentrale tema og dialogpunkt</p>	
<p>Koronapandemien <i>Ut fra delte situasjonsrapporter under Covid-19-hendelsen viser Verdal kommune at de har god oversikt og jobber godt med den til enhver tid gjeldende smittesituasjon. Kommunen har også godt samarbeid med de store industribedriftene på Verdal og gode rutiner for karantene for utenlandske arbeidstakere.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vurderer kommunen status i dag? 2. Hvilke områder opplever kommunen som spesielt utfordrende? 	
<p>Kommunens rolle som samfunnsutvikler <i>Det stilles store krav og forventninger til kommunen som samfunnsutvikler, og gode og oppdaterte planverk, i form av både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, er viktig for utviklingen av lokalsamfunnet. Gode planprosesser kan også bidra til å utvikle dialogen med ulike interessenter og sikre lokaldemokratiet. Kommunene må også ha mål og oppdaterte planer for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. ROS (Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse) skal være revidert i løpet av siste år.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan vil kommunen legge opp arbeidet med revideringen av kommuneplanens samfunnsdel? Vurderer kommunen å utarbeide en arealstrategi i forbindelse med dette? 2. Hvilke erfaringer har kommunen med seg fra arbeidet med Innherredsbyen? 3. Verdal kommune har en stor privat grunneier, som nå også nylig har skiftet eier. Hvordan påvirker dette planarbeidet i kommunen? 4. Hva er status, og eventuelle utfordringer med fritidsbebyggelse og friluftaktiviteter i kommunen? Hvordan jobber kommunen med å minimere eventuelle konflikter mellom utbyggingsinteresser og beiteinteresser? Klima og miljøinteresser? 5. Har kommunen planer for områder som bør restaureres og tilbakeføres mot naturtilstand? 	
<p>Kommunens rolle som tjenesteyter <i>Kommunen har i sin rolle som tjenesteyter ansvar for kvalitet i tjenestene, effektiv bruk av samfunnets ressurser og likeverdighet. Vi er inne i en tid hvor demografiske endringer vil påvirke både tjenestebehov og tilgang på arbeidskraft. I tillegg er forebygging av utenforskap og barn og unges oppvekstvilkår løftet som er viktig.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hva er status i kommunens arbeid med barnevernsreformen/oppvekstreformen? Hvordan vil kommunen sikre god kvalitet, bærekraft og forvaltning av disse tjenestene? 	

2. Statsforvalteren er bekymret for om innbyggere som har behov for sosiale tjenester får helhetlig og koordinert hjelp, noe som er svært viktig for å forebygge utenforskap. Hvordan jobber kommunen med å øke tilgjengeligheten for sosiale tjenester og styrking av kompetanse?
3. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, ligger tydelig over landssnittet. Yrkeskompetanse er et viktig grunnlag for en varig tilknytning til arbeidslivet. Hvordan jobber kommunen med å etablere kvalifiserende tilbud for personer med innvandrerbakgrunn som har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet eller som står utenfor arbeidslivet?
4. Hvordan arbeider kommunen for å sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i kommunens tjenestetilbud, generelt og spesifikt innen omsorgstjenestene?

Styring og forvaltning av kommunen

Kommuneplanens areal og samfunnsplan er sammen med kommunens internkontroll sentrale verktøy for langsiktig planlegging, prioritering og styring av kommunen. Det samme gjelder budsjett og økonomiplanleggingen, for å sikre en bærekraftig forvaltning av kommunens økonomiske ressurser.

1. Hvilke strategier og planer har kommunen for å sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom framover?
2. Hvordan jobber kommunen for å utvikle kommunens internkontroll? Hvordan følger kommunen opp de funn som ble gjort i forvaltningskontrollen i 2019? Hva gjør kommunen for å styrke kontrollarbeidet på skog?

En stor del av kommunes oppgaver og tjenester løses i dag gjennom interkommunalt samarbeid, enten i vertskommunesamarbeid eller andre ordninger. Vi viser her også til rapporten «Interkommunalt samarbeid i Trøndelag», NIVI analyse, februar 2021.

1. Hvordan sikrer kommunen seg tilstrekkelig styringsinformasjon om tjenestene de løser i interkommunalt?
2. Hvilke forventninger har kommunen til det nye regionrådet som er under etablering?
3. Hvilke tjenesteområder ser kommunen det naturlig å samarbeid om for å sikre gode tjenester og samfunnsutvikling i tiden fremover?
4. Hva er erfaringene fra oppløsning av samkommunen?

4 Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt inntrykk av kommunen som tjenesteyter eller forvalter på enkeltområder, herunder styrker og svakheter, utfordringsbilde og handlingsrom, sett opp mot statlige forventninger, politikk og Statsforvalterens kjennskap til kommunen.

4.1 Kommunal planlegging

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 14. mai 2019. • Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning. • Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Dispensasjoner fra plan (antall)	20	10	IA
Reguleringsplaner vedtatt (antall)	6	3	IA
Kommuneplanens arealdel sist vedtatt (årstall)	IA	2011	IA
Kommuneplanens samfunnsdel sist vedtatt (årstall)	IA	2014	IA
Statsforvalterens bilde av området			
	Arbeidet med revidering av kommuneplanens samfunns- og arealdel ble igangsatt med planprogram vedtatt 26.08.19. I henhold til planstrategien skal samfunnsdelen revideres i inneværende periode mens arealdelen er planlagt revidert 2021-2022, med oppstart høsten inneværende år.		
	Kommunen deltar i prosjektet Innherredsbyen med fokus på felles areal- og transportstrategi for deltakerkommunene. Kommunen har god kapasitet og et godt fagmiljø på plan.		
	Et jevnt trykk på plansida med henholdsvis 15 og 4 planer på høring de to siste årene. Planer i Verdal by har ofte utfordringstemaer knyttet til støy og parkering.		
	Revidert samfunnsdel vil gi et godt grunnlag for fremtidige mål og utfordringer som konkretiseres gjennom tiltak i kommuneplanens handlingsdel og i økonomiplan.		
 Grønn	Verdal vurderes å ha god oversikt og kapasitet når det gjelder kommunal planlegging. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil gi kommunen et strategisk verktøy for å prioritere langsiktig også med tanke på fremtidige demografiutfordringer.		
Sentrale tema			
1. For å tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering kan det utarbeides en arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, som sikrer en tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdel som igjen kan forenkle arbeidet med arealdelen. Har kommunen vurdert en slik tilnærming ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel, for å sikre en tidlig politisk dialog og forankring?			

4.2 Kommunal økonomi

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Økonomisk handlingsrom og bærekraft. Økonomistyring. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Netto driftsresultat i pst. av brutto driftsinntekter	0,8	3,2	2,4
Arbeidskapital ² i pst. av brutto driftsinntekter	7,8	8,6	22,7
Netto renteeksponering i pst. av brutto driftsinntekter	65,5	54,6	47,9
Fri egenkapital drift i pst. av brutto driftsinntekter	5,2	6,9	11,7
Skatt i pst. av landsgjennomsnittet	72,2	73,7*	100,0
1) Landet uten Oslo, foreløpige tall 2) Ekskl. premieavvik *) Foreløpig beregning			
Statsforvalterens bilde av området			
	<p>I inntektssystemet for 2021 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 0,3 % høyere enn gjennomsnittskommunen (0,7 % i 2020). Kommunen har innført eiendomsskatt i hele kommunen med en generell eiendomsskattesats på 5,0 promille (4,0 for bolig- og fritidseiendommer). Årsregnskapet for 2019 viste at 829,3 mill. kr ble fordelt til drift og at regnskapet ble oppgjort med et mindreforbruk på 19,4 mill. kr. Det tas ingen forbehold i konklusjonene i revisors beretning. Kommunen var registrert i ROBES i perioden 2001-2005. Kommunens økonomireglement ble vedtatt i 2020 og gyldig fra 2021. Kommune har langt på vei integrert prinsippene fra KØB-metodikken og vil bruke denne til å se på sammenhenger mellom drift og investeringer og framtidige behov.</p>		
	<p>Positiv utvikling og et godt netto driftsresultat i 2020.</p>		
	<p>Betydelig og økende netto lånegjeld og noe lav egenfinansieringsgrad. Noe lav og nedadgående likviditet. Reduksjon i netto renteeksponering, men fortsatt noe høyere enn landet. Styrket, men fortsatt noe lav buffer - fri egenkapital.</p>		
	<p>Kommunen legger opp til betydelige investeringer i planperioden, med ny barnehage, skole og bo- og behandlingssenter. I kommunedirektørens årlige analysegrunnlag for økonomiplan tegnes følgende bilde: «Et hovedinntrykk i analysene er at kommunen på de fleste områder kommer godt ut av en sammenligning med gjennomsnittet i kostragruppen. Det betyr at kommunen på de fleste områder leverer tjenestene til et kostnadsnivå som er på snittet eller lavere. Unntaket som er stort nok til å gjøre en forskjell i kommuneøkonomien, er kostnadene i skole. Disse ligger høyere enn snittet og kan blant annet forklares med utgifter til mange skolebygninger og voksenopplæringen. ... Et annet viktig trekk i tallene er at kommunen bruker klart mindre enn snittet på helsetjenestene.»</p>		
 Gul	<p>Med bakgrunn i de mest sentrale nøkkeltallene for kommuneøkonomi vurderes kommunens økonomiske stilling som middels. Det er viktig at kommunen følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser nøye for å kunne iverksette nødvendige tiltak i tide, og således opprettholde ønsket handlingsrom og bærekraft.</p>		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Hvordan vil kommunen arbeide framover for å ha god økonomiske bærekraft? Hvilke tiltak vil kommunen iverksette for møte utfordringer knyttet til demografi? 			

4.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fokusområder		
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) skal være revidert i løpet av de siste 4 år Overordnet beredskapsplan skal være revidert i løpet av siste år Skal ha gjennomført eller deltatt på øvelse i løpet av siste 2 år Helhetsbilde basert på DSB kommuneundersøkelse 2021, samt vurdering etter tilsyn mv. 		
Sentrale nøkkeltall	2021	Landet 2021
Helhetlig ROS-analyse sist revidert (årstall)	2019	IA
Overordnet beredskapsplan sist revidert (årstall)	2019	IA
Siste gang gjennomført eller deltatt på øvelse	2019	IA
Poeng i DSB kommuneundersøkelse/kommunetrappa (maks 37 poeng)	31	IA
Statsforvalterens bilde av området		
	Verdal kommune framstår engasjert og bevisst i sitt arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap og jobber med beredskap i linja. Kommunen har en helhetlig ROS-analyse vedtatt i kommunestyret i 2014. Den var planlagt revidert i år, men grunnet koronasituasjonen er sannsynlig slutføring først i 2022. Det gjøres løpende vurdering av endringer i risikobildet og ROS-analysen oppdateres administrativt ved behov (sist i 2020). Verdal har en overordnet beredskapsplan, sist revidert september 2020. Kommunen har opprettet, og benytter seg av, kommunalt beredskapsråd, og har samarbeidsavtaler med frivillige organisasjoner.	
	Verdal er en stor landbruks- og industrikommune. Kommunen har laget en ROS-analyse for landbruket og planlegger å etablere et beredskapsforum for industri-bedriftene. Dette grepet synes viktig for totalberedskapen i Verdal.	
	Lov om kommunal beredskapsplikt krever at mål for samfunnssikkerhetsarbeidet skal være gjennomgående i kommunenes overordnede planverk. Det kreves også at eksterne samfunnsaktører i lokalsamfunnet inviteres med i arbeidet med Helhetlig ROS-analyser. Kommunens bevissthet og dens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap bør gjenspeiles i overordna planer når disse revideres.	
	Kommunen signaliserte ved siste tilsyn at ROS-analysen skal revideres og forankres i nytt kommunestyre i 2021. Her bær eksterne aktører involveres i prosessen. Ved revisjon av eksisterende ROS-analyse bør forhold som eksisterende og fremtidig risiko- og sårbarhetsfaktorer, samt risiko- og sårbarhet utenfor kommunens geografiske område som kan ha betydning for kommunen innarbeides. Overordnet beredskapsplan bør revideres med utgangspunkt i revidert ROS-analyse.	
 Grønn	Verdal kommune må fortsette med det gode arbeidet innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen har tett dialog med industribedriftene i kommunen. Godt samarbeid med nabokommuner og eksterne aktører gjennom planlagt etablering av beredskapsforum for industribedrifter vil bidra til økt kjennskap til kommunen, risikoer og sårbarheter samt håndtering av disse.	
Sentrale tema		
<ol style="list-style-type: none"> Kommunens håndtering av Covid-19 Revisjon av kommunens helhetlig ROS-analyse og overordnet beredskapsplan Samfunnssikkerhet og beredskap som en «rød tråd» i kommunens overordnede planverk 		

4.4 Folkehelse

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens fokus på folkehelse skal gjenspeiles i all planlegging. • Satse på forebyggende tilbud med fokus på deltakelse, aktivitet og mestring. • Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Andel ungdom som er med i fritidsorganisasjon, ungd. data 2020 (%)		59	64
Overvekt inkludert fedme ved sesjon/17 år, gj. Snitt 4 år, 2016 - 2019 (%)	28 ¹		22 ¹
Skjermtid over 4 timer, ungd.2020 (%)		44	37
Muskel og skjelett pr 1000 2017 - 2019	348 ²		319 ²
1) 2016 -2019 2) 2017 - 2019 Kilde: FHI			
Statsforvalterens bilde av området			
	Verdal kommune deltar i Program for folkehelsearbeid i Trøndelag fra 2020 og BTI/BTS der målet er at kommunene skal utvikle en samarbeidsmodell som sikrer helhetlig, tidlig og koordinert innsats overfor barn, unge og familier det er knyttet bekymring eller undring til.		
	Kommunen viser til gode folkehelsestrategier i kommuneplanens samfunnsdel. Kommunen skal prioritere virkemidler som reduserer sosiale ulikheter i helse og livsvilkår og legge til rette for og stimulere til sunne levevaner. Ungdommen i kommunen er fornøyde med treffsteder for ungdom.		
	Folkehelseutfordringene er knyttet til unge arbeidsledige, uføretrygdde og ulike helseutfordringer. Andelen i aldersgruppen 15-29 år som har psykiske symptomer og lidelser, er høyere enn i landet som helhet, vurdert etter data fra fastlege og legevakt.		
	Folkehelsearbeidet bør fokusere på samskapning, og å koordinere de forebyggende innsatsene innenfor det offentlige, næringslivet og i samarbeid med frivillige organisasjoner. Kommunene kan gjennom planprosessene legge til rette for en sosialt bærekraftig samfunnsutvikling jf. FNs bærekraftsmål.		
 Gul	Større andel unge uføre og arbeidsledige, overvekt og utfordringer knytta til diabetes type II og hjerte-karlidelser samt muskel/skjelettplager		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Evaluering og oppdatering av oversiktsdokument. 2. Tilrettelegging for mer fysisk aktivitet i befolkningen 3. Psykisk helse og forebyggende rusarbeid som inkludert og likeverdig del i folkehelsearbeidet 			

4.5 Omsorgstjenestene

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha nødvendig kompetanse. Kommunen tilpasser omsorgstjenestene til fremtidige behov. Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid med omsorgstjenestene. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Andel helsefagarbeidere 55 (%)	36.15	-	34.5
Utgifter til kommunale helse og omsorgstjenester pr innbygger kr	27325	26683	29135
Andel innbyggere 67 – 79 år med dagaktivitetstilbud (%)	0.49	0.38	0.64
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Kommunen er vertskap for Utviklingscenteret for sykehjem og hjemmetjenester. Verdal bo- og behandlingssenter skal stå ferdig i desember 2021. Har i 2020 foretatt samfunnsanalyse av kommunen, hvor også helse – og omsorgstjenesten inngår.		
	God rekruttering av høgskoleutdannet helse og sosialfaglig personell og fagarbeidere. God kompetanse på digitalisering og jobber målrettet med velferdsteknologi. Prioriterer kompetanseheving på ledelse og lederutdanning. Samarbeider tett med Verdal videregående for å bygge kompetanse for helsefagarbeidere.		
	I 2020 er det beregnet at kommune hadde 299 personer med demens, mens prognosen i 2050 er beregnet at det skal være 719.		
	Tverrfaglig kompetanse og utvikling i bruk av denne. Samarbeid med frivillige organisasjoner. Oppfølging av mennesker med ROP lidelser.		
 Gul	Det knytter seg risiko for knapphet på helsepersonell i fremtiden og mange helsefagarbeidere og sykepleiere er over 55 år. Kommunen får en stor økning av demente, i tillegg til at forsørgerbrøken endres fra 0.37 i 2020 til 0.61 i 2016. Dette gir risiko for å klare å sikre fremtidig bærekraft i omsorgstjenestene.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Benytte Kompetanseplanlegging som tiltak for å sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet, herunder tverrfaglig kompetanse Oppfølging av mennesker med ROP lidelser Dagaktivitetstiltak til eldre 			

4.6 Kommunehelsetjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning. Kommunen skal prioritere skolehelsetjeneste og helsestasjon. Kommunene skal ha koordinerende enhet. Kommunene skal gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetj. per 10 000 innb. 0-20 år			45.7
Årsverk med videreutdanning i rus per 10 000 innb.	1.5	1.5	3.3
Antibiotika resepter per 1000 innb. 0-79 år per år (antall)	56	-	52
1) Landet uten Oslo 2) Kilde: FHI			
Statsforvalterens bilde av området			
	Kommunen har laget egen temaplan for legetjenesten. Tilknyttet Innherred interkommunale legevakt.		
	Gjennomfører en styrking av forebygging og helsefremmende arbeid i helsestasjon, hvor kommunen har mottatt midler.		
	Har totalt 14 fastlegehjemler. Få av disse har ledig listeplasser og det er ingen ledige listeplasser hos kvinnelige leger.		
	Økende krav til spesialisering i tjenestene gir større behov for fagpersonell med spesialisert og tverrfaglig kompetanse. Kapasitet hos fastlegene.		
 Grønn	Har styrket forebygging og helsefremmede arbeid i helsestasjon og skolehelsetjenesten		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Arbeidet for utsatte barn og unge i helsestasjon og skolehelsetjenesten helse Tverrfaglig arbeid med rus og psykisk Legetjenesten 			

4.7 Sosialtjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • At de sosiale tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. • At NAV-kontoret har tilstrekkelig forvaltningskompetanse. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020¹
Andel sosialhjelpsmottakere målt opp mot antall innbyggere (antall sosialhjelpsmottakere)	2,6% (401)	2,5% (378)	2,0% (110 053)
Andel barn i familier som mottok sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommunen (antall barn i familier som mottok sosialhjelp)	4,0% (126)	3,6% (113)	5,8% (65 266)
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år målt opp totalt antall sosialhjelpsmottakere (antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år)	22,4% (90)	21,4% (8)	19,5% (21 554)
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	NAV Verdal har åpent mandag, onsdag og fredag 12.00 – 14.00. Tirsdag og torsdag kan NAV kontaktes via et mobilnummer mellom 12.00 – 14.00. Verdal har innført digital søknad på økonomisk sosialhjelp. Det har vært svak nedgang fra 2019 til 2020 i andel barn i familier som mottok sosialhjelp og unge sosialhjelpsmottakere.		
	Kontoret har eget ungdomsteam. I 2021 avsluttet kontoret et treårig utviklingstiltak for ungdom, noe som har medført at kompetansen på oppfølging av utsatt ungdom er styrket. Tjenesten økonomisk rådgivning synes tilgjengelig, da antall saker med økonomisk rådgivning som ikke mottok sosialhjelp er økende, fra 52 i 2019 til 62 i 2020.		
	De to siste årene er det registret 18 klagesaker fra Verdal, hvorav 9 er stadfestet. Dette gir en stadfestelsesprosent på 50 % mot 70 % i fylket ellers. Verdal har lavere livsoppholdssatser enn statens veiledende, særlig for personer som ikke er aktivitet. Klagesaksbehandlingen viser at bruk av livsoppholdssatser ikke alltid er begrunnet individuelt. Per 31.12.2020 hadde kommunen 2 brukere med kvalifiseringsprogrammet (KVP), forventet antall er 20. I en egenvurdering (2020) opplyste NAV at kontoret mangler kompetanse på KVP. Samlet sett, gir dette en bekymring hvorvidt de sosiale tjenestene er tilgjengelige, forsvarlige og om kontoret har tilstrekkelig forvaltningskompetanse.		
	I Statsforvalterens dialog om de sosiale tjenestene i Verdal i 2020, opplyste kommunen at de vil arbeide systematisk for å øke kompetansen i forvaltningen av de sosiale tjenestene. Statsforvalteren har tilbydd NAV-kontoret målrettet opplæring på området. Kommunen anbefales å vurdere dette tilbudet.		
 Rød	Statsforvalteren er bekymret over hvorvidt sosiale tjenester er tilstrekkelig tilgjengelige og om det gis forsvarlige tjenester i forvaltningen av sosialtjenesteloven.		
Sentrale tema			
1. Arbeidet med å øke tilgjengeligheten for sosiale tjenester og styrking av kompetansen i forvaltningen av loven.			

4.8 Integrering og kvalifisering

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Skape gode arenaer for hverdagsintegrering • Godt tilpassede tilbud for barn, unge og voksne innenfor norsk som andrespråk • Arbeids- og utdanningsrettet kvalifisering av innvandrere 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Andel personer med innvandrerbakgrunn som har grunnskole som høyeste utdanning	-	33	26,4
Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (%)	-	56,8	63,3
Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (%-andel blant alle med innvandrerbakgrunn. 2018)	39,8	-	27,5 ¹
<p><i>Kilde: imdi.no – Statistikk. Personer med innvandrerbakgrunn omfatter både arbeidsinnvandrere, familieinnvandrede og flyktninger. For prosentvis fordeling mellom disse gruppene - se imdi.no</i></p> <p>1) 2018</p>			
Statsforvalterens bilde av området			
	Andelen personer med innvandrerbakgrunn i kommunen (inkl. norskfødte barn med innvandrerforeldre) utgjør om 7,6 % (fylkessnitt 12,7 %; 2020-tall). 24,9 % av denne delen av befolkningen er arbeidsinnvandrere (fylkessnitt 27,9 %).		
	En stor andel fireåringer med innvandrerforeldre går i barnehagen (94,1 %). Andelen bosatte flyktninger i introduksjonsprogrammet som går over i arbeid eller utdanning etter programmet, er høy (65,7 %). Kommune har i denne forbindelse påbegynt prosjektet «Innafor», med innvandrerkvinner som målgruppe og verdien av å komme ut i arbeid som hovedfokus.		
	Andelen sysselsatte personer med innvandrerbakgrunn ligger 6,5 %-poeng under landssnittet. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, ligger 12,3 %-poeng over landssnittet.		
	Tilbud om supplerende norskopplæring og annen grunnleggende kvalifisering er viktig for personer med innvandrerbakgrunn. Slike tiltak kan forbygge langvarig avhengighet av offentlige ytelser på sikt og utenforskap. Også arenaer for hverdagsintegrering spiller en viktig rolle, bl.a. for muligheten til å lære norsk språk.		
 Rød	Andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, ligger tydelig over landssnittet. Yrkeskompetanse er et viktig grunnlag for en varig tilknytning til arbeidslivet. Enkelte kan også ha behov for supplerende grunnopplæring (grunnskoleopplæring for voksne) som grunnlag for videre kvalifisering.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Etablere kvalifiserende tilbud for personer med innvandrerbakgrunn som har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet eller som står utenfor arbeidslivet. 2. Undersøke nærmere bakgrunnen for den høye andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt. 			

4.9 Barnehage

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Barnehager med høy kvalitet som ivaretar barnas behov for omsorg og lek, og fremmer læring og danning • Et tilgjengelig barnehagetilbud for alle barn 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Barnehagedekning: Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år	94,9 %	95 %	92,7 %
Pedagognorm: Andel barnehager som oppfyller pedagognormen uten dispensasjon (%)	100 %	100 %	68,8 %
Antall barn per ansatt	5,5	5,7	5,7
Antall dispensasjon fra utdanningskravet (pedagogisk leder)	0	0	1409
Kilder: Barnehagefakta.no, SSB, BASIL, Statistikkbasen UDir			
Statsforvalterens bilde av området			
	Verdal kommune har 15 barnehager, 9 kommunale og 6 private. Det er 706 barn i barnehagene, 253 barn 0-2 år og 453 barn 3-5 år. Andel barne- og ungdomsarbeidere er 30 %, landsgjennomsnittet er 22 %. Andel menn i barnehage er 8,7 %, landsgjennomsnitt er 9,8%. Barnehagene i Verdal deltar i kompetanseutvikling i regionalt nettverk sammen med Levanger kommune.		
	Verdal kommune ligger godt over landsgjennomsnittet når det gjelder pedagogdekning i barnehagene (53 % mot 42 %).		
	Det er 6 ganger så mange assistenttimer enn pedagogtimer i vedtak om spesialpedagogisk hjelp.		
	Kommunen jobber godt med REKOM (regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen) og har lagt godt til rette for partnerskapet mellom barnehageeierne og universitet- og høyskolemiljø.		
 Gul	Verdal kommune har god pedagogdekning i barnehagene. Kommunen er en aktiv bidragsyter i regional kompetanseutvikling. Kommunen bør være nysgjerrig på fordelingen av timer til spesialpedagogisk hjelp.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spesialpedagogisk hjelp skal som hovedregel gis av pedagog. Hva er årsaken til at Verdal har vedtak med så mange flere assistenttimer? 2. Det er gjennomført tilsyn etter barnehageloven med samtlige barnehager i 2020. Hvilke områder i barnehageloven var det behov for å ha tilsyn med og hva ble resultatet av tilsynene? 			

4.10 Grunnskole

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Alle elever har et godt og inkluderende læringsmiljø • Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial • De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse • Alle lykkes i opplæringen og utdanningen 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Nasjonale prøver, 8.trinn, mestringsnivå 1+2, regning	36,2	50,3	31,2
Nasjonale prøver, 5.trinn, mestringsnivå 1, regning	10,8	24,6	24
Andel elever med vedtak om spesialundervisning, 8.-10. trinn	13,2	17,9	9,7
Elevundersøkelsen, Motivasjon, 7.trinn	3,7	3,5	3,7
Andel lærere som oppfyller kompetansekravet i engelsk på barnetrinnet	43	46	61
Grunnskolepoeng	41,9	42,5	43,2
Statsforvalterens bilde av området			
	Verdal kommune har 1 748 elever fordelt på 8 skoler. Skoleåret 2010/11 hadde kommunen 1939 elever. Helgådalen Montessori skole har 26 elever. 192 elever har vedtak om spesialundervisning. To av tre elever som mottar spesialundervisning er gutter. Kommunen er i kompetansenettverk sammen med Levanger kommune. Nettverket har noen fellestiltak, men også satsinger på enkeltskoler.		
	Kommunen har bedre resultater for grunnskolepoeng siste året. I 2019 lå den på 41,9 poeng, mens i 2020 ligger den på 42,5 poeng. Tilsvarende nasjonale tall er 42 for 2019 og 43,2 for 2020. Skolemiljøindikatorerne: trivsel, motivasjon og støtte fra lærerne ligger stabilt på landsgjennomsnittet.		
	Kommunen har utfordringer med resultater i nasjonale prøver på 8. trinn for både lesing og regning. I løpet av de tre siste årene har kommunen et økende antall elever som mottar spesialundervisning samlet, og økningen er knyttet til ungdomstrinnet. Andelen av lærertimer til spesialundervisning er derimot redusert. Kommunen har over år benyttet muligheten til videreutdanning av lærere gjennom ordningen «Kompetanse for kvalitet». De har likevel en høyere andel lærere på barnetrinnet som ikke oppfyller kompetansekrav i engelsk enn på landsbasis. Verdalsøra barneskole oppfyller ikke lærernormen.		
	Verdal kommune har hatt stabile resultater i skolemiljøindikatorerne, trivsel, motivasjon og støtte fra lærerne. Kommunen har en positiv utvikling i mobbetall siden 2016.		
 Gul	Kommunen har i de tre siste årene hatt svakere resultater i nasjonale prøver på 8. trinn enn på nasjonalt nivå, dette gjelder også for 5. trinn på lesing og regning for to av tre år. Vi ser at grunnskolepoeng har hatt en positiv økning siste året.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunes utvikling innenfor spesialundervisning 2. Kommunen oppfyller ikke lærernormen for alle skoler 3. Kommunens arbeid med elevenes medvirkning og at elevstemmen høres i skolens arbeid 			

4.11 Barnevern

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester) Kommunen må gjøre nødvendige forberedelser i forkant av kommende oppvekstreform/barnevernreform (ikrafttredelse 1.1.2022), innenfor oppvekstfeltet generelt og innenfor barnevern spesielt. Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Antall mottatte bekymringsmeldinger	196	236*	IA
Antall avslutta undersøkelser	75	138	IA
Antall barn med hjelpetiltak pr 31.12	111	131	IA
Antall barn under omsorg pr 31.12	41	43	IA
*) skyldes delvis endring i registreringspraksis			
Statsforvalterens bilde av området			
	Tjenesten rapporterer å ha 20 ansatte (kartlegging mars 2020), hvorav 60% har vært ansatt i tjenesten i mer enn 5 år. Tre av de ansatte har videreutdanning i barnevernledelse. Barneverntjenesten oppgir å ha slitt med sykefravær i 2021.		
	Verdal har hatt stabil ledelse over tid. Statsforvalteren mottar få klagesaker vedrørende barneverntjenesten, og i de sakene det er åpnet tilsyn er det ikke vurdert eller funnet grunnlag for lovbrudd. Læringsnettverket på Innherred samarbeider godt, og utreder etablering av felles tiltak og arbeider med enkelte felles kompetansetiltak.		
	Barneverntjenesten opplevde stor økning av bekymringsmeldinger høsten 2020. Denne utviklingen har vedvart ut over i 2021. I kartlegging av 15.4.2021 oppgir tjenesten at de fortsatt opplever økning i bekymringsmeldinger, voldssaker og akuttsaker sammenlignet med normalen. Videre oppgis det at tjenesten har dårligere kapasitet til å undersøke barnas omsorgssituasjon, samt at det er krevende å få prioritert oppfølging av barn med hjelpetiltak.		
	I forberedelse av barnevernreformen/oppvekstreformen, er det nødvendig å planlegge hvordan man skal lykkes best mulig med det helhetlige forebyggende arbeidet, samt sikre tilstrekkelig bred tiltaksvifte i barneverntjenesten. Videre må kommunen planlegge for hvordan tjenesten skal møte de foreslåtte kravene til kompetanse, gjeldende fra 2031.		
 Gul	En stabil tjeneste, med lav turn-over, og ingen tilsyn som har vurdert eller avdekket lovbrudd. Imidlertid mener Statsforvalteren det er grunnlag for å være oppmerksom på barneverntjenesten. Betydelig økning i bekymringsmeldinger, voldssaker og akuttsaker, samt sykefravær utfordrer tjenestens kapasitet til å opprettholde forsvarlige tjenester. Det blir viktig å sikre tilstrekkelig grunnbemanning i tiden fremover.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Status i kommunens arbeid i forbindelse med barnevernreformen/oppvekstreformen Status i barneverntjenesten – kapasitet, utvikling av hjelpetiltak Kapasitet til å sikre forsvarlige tjenester, jf. sykefravær og økning i bekymringsmeldinger og alvorlige barnevernssaker. 			

4.12 Klima og miljø

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunene er gitt oppgaver og myndighet på hele klima- og miljøområdet, og kommunens oppfølging er avgjørende for å oppnå nasjonale miljømål. • Klimatilpasning og utslippskutt. • Avfallshåndtering, avløp og forurenset grunn. • Kartlegging (NiN) av naturtyper i utbyggingsområder (bolig, fritidsbebyggelse og næring). • Støy som utfordring ved utbygging av støyfølsom bebyggelse i sentrum og langs veg. 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019 ¹
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)	7,3	93,6	41,1
Andel husholdningsavfall levert til materialgjenvinning, inkl. biologisk behandling (prosent)	51,2	39,8	40,8
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Det er relativt stort press på fjell- og utmarksområder i kommunen gjennom utbygging av fritidsboliger og vegbygging til fritidsboliger, bl.a. over myr.		
	Kommunen deltar i klimanettverk (lavutslippsnettverk og klimatilpasningsnettverk). Kommunen har system for utsortering av matavfall, og er vertskommune for flere avfallsgjenvinningsanlegg. Kommunen har deltatt i sjøørretprosjekt (vannforekomster i nedre deler av kommunen).		
	<p>Det er behov for revisjon av klima- og energiplan, klimatilpasning bør inngå som tema her om ikke egen plan lages. Tiltak mot avskoging, nedbygging av myr, samt økt CO2 opptak bør inngå i planen.</p> <p>Grunnforurensning: Kommunen har administrator, men har ikke fordelt lokaliteter. Kommunen er under kravet for materialgjenvinning for husholdningsavfall, og negativ trend.</p> <p>Kommunen har ingen oversikt over deponier for rene masser.</p> <p>Det er store svingninger i tallene på avløp fra 2018 til 2019, sannsynligvis på grunn av at en stor andel av innbyggerne er koblet til et av renseanleggene (oftest et stort kap. 14 anlegg). Dersom dette anlegget ikke oppfyller rensekravene et år, gir det store utslag i prosenttallet.</p>		
	Vi nå er inne i FN's tiår for naturrestaurering, kommunen bør se etter områder som bør restaureres og tilbakeføres mot naturtilstand.		
 Gul	Kommunen vurderes til middels risiko, noe som skyldes blant annet behov for revisjon av klima- og energiplanen, forurenset grunn, samt håndtering av avfall (iht. nasjonalt gjenvinningskrav).		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartlegging av naturverdier i forbindelse med arealsaker. 2. Overvåking av vannforekomster i kommunen med fokus på kommunale ansvarsoppgaver. Viktig også at overvåkingen skal lede mot tiltak der det er nødvendig. 			

4.13 Landbruk

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Landbruk over hele landet. • Økt verdiskaping. • Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. • Aktiv bruk av skog i klimasammenheng 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Planteindeks	4,9	4,3	5,5 ¹
Jordbruksforetak som søker produksjonstilskudd	310	307	5 709
1) Gjennomsnitt for Trøndelag – Kilde Landbruksdirektoratet			
Statsforvalterens bilde av området			
	Det har nokså nylig vært stor utskifting i fagstillingene både på jord og skog. Kommunen arbeider aktivt med oppfølgingen av de funn som ble gjort i forvaltningskontrollen i 2019. Verdal er en stor jordbruks- og skogbrukskommune. En stor skogeier disponerer ca 60 % av skogarealet. Kommunen har stor aktivitet på plandsida, blant annet p.g.a. tunge aktører innen industri og næring.		
	Det er en allsidig jordbruksproduksjon i kommunen og gode produsentmiljø. Kommunedelplan for Verdal by er forholdsvis ny, og gir gode rammebetingelser for utvikling av sentrum. Dette er viktig for å redusere presset på dyrka marka som omkranser sentrum.		
	Mye av jordbruksarealet i Verdal er ikke selvdrenerende, det trengs derfor fokus på hydroteknikk og drenering. Kun 36 % av kommunens kornarealer har utsatt jordarbeiding. Med mye sau på utmarksbeite er rovdyr en utfordring. Kommunen har ikke gjennomført foryngelseskontroller på skog i det omfanget som kreves verken i 2019 eller 2020. Har flere større jordvernutfordringer gjennom saker som ny E6 og transport av kalk fra Tromsdalen. Har noen tilfeller av ulovlig virksomhet i LNFR-områdene.		
	Det er viktig at kommunen sikrer en kvalitetsmessig god forvaltning på landbruksområdet. I en kommune med så stor produksjon både på jord og skog, er det naturlig at kommunen setter fokus på klimatiltak. Forholdsvis nye skogbruksplaner gir mulighet for god aktivitet. For tiden mye skogkulturaktivitet.		
 Rød	Det ble i 2019 gjennomført forvaltningskontroll i Verdal kommune. Kontrollen viste mangler ved kommunens forvaltning. Det var også mangelfull oppfølging under lukking av kontroll. Kommunen ble oppfordret til å jobbe godt med sine rutiner for internkontroll framover, både for å få fulgt opp de avvik som ble avdekket, og for å sikre en kvalitetsmessig god forvaltning på landbruksområdet i sin helhet.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan følger kommunen opp de funn som ble gjort på forvaltningskontrollen i 2019? 2. Hva gjør kommunen for å styrke kontrollarbeidet på skog? 3. Hvilke grep kan kommunen ta for å bidra til å møte klimautfordringene som vi står ovenfor? 			

4.14 Reindrift

Fokusområder				
<ul style="list-style-type: none"> • Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk. • Reindriften arealbehov skal ivaretas i alle planprosesser og reindriften skal sikres medvirkning. • Samordning av planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer. 				
Sentrale nøkkeltall	RBD¹ 2019²	RBD¹ 2020²	Kommune 2020²	RBO³ 2020²
Antall siidaandeler	9	9	IA	39
Reintall, sluttstatus pr 31.03 (antall)	3432	3476	IA	13864
Slakteuttak (tonn)	41	28	IA	97
Reinbeiteareal totalt (km ²)	IA	4079	1369(88 ⁴)	IA
Særverdiområder for reindriften (km ²)	IA	2045	577(37 ⁴)	IA
Minimumsbeiter – seine vinterbeiter (km ²)	IA	2475	727(47 ⁴)	IA
1) RBD – Gasken Laanten sijte/Feren reinbeitedistrikt, Skæhkere sijte/Skjækerfjell reinbeitedistrikt 2) Driftsårene 2018/19 og 2019/20 3) RBO – Nord-Trøndelag reinbeiteområde 4) pst. av kommunens areal				
Statsforvalterens bilde av området				
	Skæhkere sijte har sommerbeiter inn mot Skjækra og vinterbeiter mot Leksdalsvatnet. Gasken Laante har både vinterbeiter og kalvingsområder i kommunene. Det har vært en god del hyttebygging som har påvirket reindriften, særlig i Vera, Sandvika og Sul. Det er mange ulike interessegrupper som vil bruke utmarka i kommunen aktivt. Nesten hele reinbeitearealet har en privat grunneier.			
	Det er laget en egen KU-reindrift for Gasken Laante sijte (Interkommunalt - Meråker, Levanger, Verdal, Stjørdal). De siste årene har det vært få plansaker og dispensasjonssaker som har berørt reinbeitearealene.			
	Siden 2000 er det bygd mellom 150 og 200 nye hytter innenfor sesongbeitene for rein (kilde: Trøndelag fylkeskommune – Inngrepsoversikt reinområde 2019). Flyttleier over Innsvatnet og ved Stormoen (Gasken Laante) er sperret pga. hyttefelt. Det er planer om vindkraft i kommunen. De mange inngrepene og planer om inngrep skaper lite forutsigbarhet for reindriften. Det er en del konflikter med rein på innmark, særlig i Vuku og Leksdalen. Det styres etter en gammel arealdel.			
	Kommuneplanens arealdel er under revidering. Kommunen har et godt grunnlag for vurdering av reindriftsinteressene gjennom konsekvensutredningen for Gasken Laante sijte. Utbygging av fritidsboliger i viktige reindriftsområder må unngås. Vern av reinbeitearealer er det viktigste forvaltningsgrepet kommunen har opp mot reinbeiteinteressene.			
 Gul	En ny arealdel med forutsigbare rammer for reindriften må på plass før kommunen kan ivareta reindriften på en god måte. Reindriften må gis medvirkning i planarbeidet.			
Sentrale tema				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan gis reindriften medvirkning og medinnflytelse i kommunalt planarbeid. 2. Vil eierskiftet i Verdalsbruket gi økt fokus på næringsmessig utnyttelse av utmarka i kommunen, på bekostning av reindriftsinteressene? 				

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600, 7734 Steinkjer